

Investigating the Effect of an Experienced Clinical Instructor's Presence on Nursing Interns' Anxiety in the Clinical Environment of Ahvaz School of Nursing in 2018

Mehdi Niksefat: MSc. student of Nursing, Student Research Committee, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences. Ahvaz, Iran.

Mohammad Adineh*: PhD Student in Nursing, Student Research Committee, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

Bayan Saberipour: MSc. student of Nursing, Student Research Committee, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences. Ahvaz, Iran.

Milad Alasvand: BSc. in Medical Laboratory Sciences, Dezfoul University of Medical Sciences, Dezfoul, Iran.

Dariush Rokhafroz: Faculty member, Medical Education, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

Abstract: The personal and professional behaviors of clinical educators play an important role in shaping the personal and professional personality of nursing students and can affect students' anxiety levels. Therefore, the present study was conducted to determine the effect of the presence of an experienced clinical instructor on the anxiety of nursing interns in the clinical environment of Ahvaz School of Nursing in 2018. This descriptive-analytical study was performed on 155 nursing students of the School of Nursing and Midwifery, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, who were selected using census sampling method. Data collection was done using a researcher-made questionnaire and the standard Spielberger's State-Trait Anxiety Inventory (STAI) in the academic year of 2018-2019. Data were analyzed using descriptive and inferential statistics (Pearson correlation tests and independent t-test). The findings showed that the mean scores of students' state anxiety with an experienced instructor and an inexperienced instructor were 54.50 ± 14 and 57.60 ± 16.51 , respectively, which were significantly different ($P < 0.0001$). According to the results obtained, clinical nursing educators, especially inexperienced educators, should be aware that their educational behaviors help students to control their anxiety in the clinical environment.

Keywords: Nursing education, Educational behaviors, Clinical environment, Anxiety.

***Corresponding author:** PhD Student in Nursing, Student Research Committee, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran

Email: mohadineh@gmail.com

مقدمه

پرسنل پرستاری در سرتاسر دنیا، بخش عمده منابع انسانی نظام بهداشتی و درمانی کشورها را تشکیل می‌دهند (حسینی 2010). وظیفه خطیر این گروه از تیم درمان در حفظ و ارتقای ارتقای سلامت افراد جامعه در کنار چالش‌های روز افزون چند فرهنگی، تغییرات سریع در فناوری‌های پزشکی و تغییرات وسیع اجتماعی، باعث رویارویی پرستاران با شمار عظیمی از چالش‌های حرفه‌ای قانونی و اخلاقی شده است (محمودی فر 1388). دانشجویان رشته پرستاری در طی دوره 4 ساله آموزش خود، علاوه بر واحدهای نظری، موظف به گذراندن تعداد زیادی واحدهای عملی در غالب کارآموزی بالینی در محیط واقعی می‌باشند تا آمادگی لازم جهت کار در این محیط‌ها را کسب کنند (نورمن و همکاران 1998) دوره کارآموزی بالینی بخش اساسی آموزش مهارت‌های عملی است و کیفیت آموزش این دوره در کسب مهارت‌های لازم جهت ایفای مسئولیت‌های شغلی آینده در دانش‌آموختگان نقش مهمی بر عهده دارد و چنانچه در طی این دوره، مسئولین آموزش نتوانند توانمندی‌های مورد انتظار را ایجاد نمایند، در انجام وظایف خود کوتاهی نموده‌اند (محسن پور و همکاران 1385).

محیط بالینی شامل تمام چیزهایی است که دانشجوی پرستاری را احاطه کرده‌اند از جمله بخش بالینی، لوازم و تجهیزات، پرسنل، بیماران و مربی (لوبیوندو و همکاران 2006)، آموزش بالینی برای تبدیل دانشجویان پرستاری به پرستارانی که بتوانند به طور مستقل و با کفایت در امر مراقبت از بیمار فعالیت کنند، حیاتی است (لاوینگ 1993). تعداد ساعات بسیاری که دانشجویان پرستاری در طی سال‌های تحصیل خود در محیط‌های بالینی می‌گذرانند، بر اهمیت آن تأکید تأکید می‌کند (روبرتسون و همکاران 2002). آموزش بالینی اهمیت حیاتی در شکل‌دهی هویت حرفه‌ای دانشجویان داشته و آنها را قادر می‌سازد تا دانش نظری را به مهارت‌های روانی- حرکتی ضروری جهت مراقبت از بیمار تبدیل کنند (سیاوش وهابی و همکاران 1389). بنابراین هرگونه کمبود و نارسایی در فرایند آموزش، کیفیت و کمیت خدمات سلامت و در نهایت سلامت

افراد و جامعه را تحت تأثیر قرار خواهد داد (روانی پور و همکاران 1392). یادگیری در محیط بالینی دانشجویان را با چالش‌هایی مواجه می‌سازد که در کلاس درس وجود نداشته است از جمله: در محیط بالینی کنترل کمی بر شرایط محیط وجود دارد، دانشجویان باید مهارت‌های شناختی، روانی حرکتی و عاطفی را با هم ترکیب کنند تا بتوانند نیازهای مددجویان را پاسخ گویند، ایمنی بیمار باید در حین مراقبتی که توسط دانشجو ارائه می‌شود حفظ شود و مربی باید نیازهای بیمار و دانشجو را با هم مورد توجه قرار دهد (ماهات 1998).

دانشجوی پرستاری با ورود به محیط بالینی، محیط آموزشی جدیدی را تجربه می‌کند که از نظر عوامل مؤثر یادگیری با محیط آموزشی کلاس درس متفاوت است (عباسی 1386). آنچه دانشجو در محیط بالینی انجام می‌دهد کار بالینی نام دارد، کار بالینی قرار دادن دانشجو در مقابل مشکلات بالینی است و ماهیت آن به گونه‌ای است که فرصت‌هایی برای دانشجو فراهم می‌کند که وی مبانی نظری را در مشکلات بالینی واقعی به کار گیرد (شاکرمی و همکاران 1396). بنر عنوان می‌کند مبانی نظری چیزی را بیان می‌کنند که می‌توان آن را به صورت صریح و شکل یافته درآورد، اما کار بالینی همیشه پیچیده‌تر بوده و واقعیت‌های متعددی را معرفی می‌کند که نمی‌توان آنها را با مبانی نظری پوشش داد (بنر 1984).

وجود هر نوع مشکل در بخش آموزش بالینی، کارایی و بازدهی این بخش از آموزش پرستاری را دچار نقصان می‌کند. مقالات زیادی در زمینه مشکلاتی که تأثیر تأثیر نامطلوب بر یادگیری دانشجویان پرستاری در حین کار بالینی دارند، منتشر شده است. از جمله این مشکلات می‌توان به تنش، اضطراب و فاصله بین مباین نظری و عملی اشاره کرد. این مشکلات علاوه بر اینکه بر یادگیری دانشجویان تأثیر می‌گذارند، ممکن است منجر به نامناسب جلوه کردن حرفه پرستاری نزد دانشجویان پرستاری شوند (لوپز و همکاران 2019). عوامل دیگری که بر یادگیری بالینی تأثیرگذارند عبارتند از: ارتباطات افراد

کار آنها، محیط بالینی، خصوصیات فردی دانشجویان و برنامه ریزی آموزش بالینی می‌باشد (السیگیل 2007). نقش مربیان در آموزش بالینی دانشجویان امری بدیهی بوده و آنان را با داشتن تجارب آموزشی، عملی و احساس مسئولیت می‌توانند نقش‌های حمایتی، جهت دهنده، تشویق دهنده، تسهیل کننده و راهنما را داشته و در موفقیت آمیز بودن آموزش بالینی و همچنین در پیوند مبنای نظری و عمل نقش بسزایی داشته باشند (برون 2005). مربی نقش کلیدی در ایجاد محیط کار مناسب داشته و می‌تواند با ارائه اطلاعات جدید، حمایت همه جانبه دانشجویان و نیز اعمال کنترل بر عملکرد آنها در یادگیری بالینی، نقش مؤثر و سازنده‌ای ایفا کند (ضیاغمی 2004).

ارتباط مناسب استاد و دانشجو باعث ایجاد پیامدهای مثبتی مانند افزایش اعتماد به نفس، انگیزه یادگیری و ارتقای مهارت‌های حرفه‌ای در دانشجو (رزدهی 2004)، تجارب مثبت یادگیری، کاهش ترس و اضطراب دانشجو، کاهش احتمال شکست تحصیلی، ارتقای هویت حرفه‌ای و دریافت حمایت بیشتر در زمان انجام مراقبت توسط دانشجو می‌شود (تانگ 2005). در حقیقت نوع ارتباط می‌تواند در ایجاد بهترین سناریوی محیط بالینی کمک کننده باشد و علاقه خود را به یادگیری او نشان دهد و منجر به ارتقای مفهوم خود مثبت و توانایی شناختی وی گردد (نیولند 2007). نتایج برخی مطالعات نشان دهنده وجود مشکلات ارتباطی بین استادان و دانشجویان است. در مطالعه کریچ (criage1391)، دانشجویان علاوه بر ذکر برخی ویژگی‌های مثبت استادان، ویژگی‌های ارتباطی منفی را توصیف کردند که عبارت بودند از رفتارهایی که منجر به افزایش سطح اضطراب دانشجو و ترس‌اندن و ارباب وی می‌شود. با وجود این که برخی از این مشکلات می‌تواند تحت تأثیر درک از ارتباط قرار گرفته باشد و درک از مفهوم ارتباط می‌تواند در نوع و کیفیت ارتباط برقرار شده تأثیر بگذارد، اما هنوز شناخت و مفهوم پردازی ارتباط استاد و دانشجو در آموزش بالینی پرستاری مطرح است (گلیسپ 2002).

وب و شکسپیر (Web 2008 و shakespeare) بیان کردند که در مطالعه آنها، دانشجویان تجارب به نسبت نا

با یکدیگر، نگرش‌ها، ساختار فیزیکی محیط، محتوای آموزشی و روش آموزش است (امیدوار و همکاران 1385). تحقیقات نشان می‌دهد که دانشجویان پرستاری از دوره آموزش بالینی پرستاری به عنوان تنش‌زا ترین دوره یاد می‌کنند و بسیاری از دانشجویان پرستاری تجربیات بالینی را به عنوان عامل ایجاد کننده اضطراب می‌شناسند (باقریه و همکاران 1394). مطالعه رویستا (2006) نشان می‌دهد که 80 درصد دانشجویان پرستاری در محیط بالینی و در تعامل با مدرس از اضطراب آشکار در سطح متوسط رنج می‌برند (حسن زاهری 2007). در مطالعه‌ای کلیه دانشجویان پرستاری شیراز اظهار کردند که در کارآموزی‌های خود دچار اضطراب می‌شوند (شریف 2005). همچنین در مطالعه رحیمی بشر نشان داد 42/3 درصد از دانشجویان پرستاری درجاتی متوسط تا شدید از اضطراب را در محیط بالین تجربه می‌کردند (رحیمی بشر 2017).

عوامل اضطراب‌آور متعددی در آموزش بالینی پرستاری مطرح می‌شوند که ممکن است مانعی بر سر راه یادگیری و عملکرد مؤثر دانشجویان ایجاد کنند، در این میان نحوه رفتارهای آموزشی اساتید بالینی یکی از مهم‌ترین عوامل اضطراب آور دانشجویان پرستاری می‌باشند (علوی 2008). مطالعات نشان داد که بین رفتارهای آموزش فردی و حرفه‌ای اساتید بالینی با اضطراب دانشجویان ارتباط معکوس و معنی داری وجود دارد (کوک 2005، رحیمی بشر 2017). برخی از عوامل تنش‌زا که توسط دانشجویان پرستاری گزارش شده اند عبارتند از: اولین تجربه بالینی، کمبود تجربه و دانش بالینی برای انجام وظایف به عنوان دانشجو، استفاده از وسایل و تجهیزات، مسئولیت پذیری و ارتکاب خطا، مراقبت از بیماران در حال احتضار، ترس از نادانسته‌ها، ترس از صدمه زدن به بیماران، محدودیت زمانی هنگام انجام وظایف پرستاری، جو غیر دوستانه بخش، تعامل با مربیان، احساس طرد شدن از جانب بیمار، ارزشیابی عملکرد بالینی، خود ارزیابی، مواجه شدن با وضعیت‌هایی نظیر مرگ بیماران بد حال و انتظارات کارکنان (چاپمن 2001). همچنین یادگیری دانشجویان پرستاری در محیط بالینی متأثر از عواملی مانند ویژگی مربیان بالینی و کیفیت

ارتباط با اضطراب آشکار (موقعیتی) و اضطراب پنهان (شخصیتی) داشت، برای بررسی اضطراب آشکار و پنهان دانشجویان در میان آنها توزیع شد. در این پرسشنامه به هر یک از سؤالات نمره 1 تا 4 تخصیص داده شد. نمره 1 نشان دهنده کمترین اضطراب بود. والاتی که فقدان اضطراب را نشان می دادند به صورت معکوس امتیازدهی شدند. در مجموع نمرات در محدوده بین 20 تا 80 قرار داده شد. یعنی هر چه نمره کمتر، اضطراب خفیف تر و هر چه نمره بیشتر، اضطراب شدیدتر بود. در مطالعه حاضر اضطراب آزمودنی‌ها در سه سطح خفیف (42-20)، متوسط (64-43) و شدید (65-80) دسته بندی شد. طی پژوهش‌های صورت گرفته روایی ابزاری از طریق محتوا تعیین شده و پایایی آزمون 95 درصد گزارش شده است (هالیوت 2019). پرسشنامه رفتارهای آموزش بالینی " که 22 عبارت آن مربوط به رفتار فردی و 22 عبارت مربوط به رفتار حرفه‌ای استاد است و هر سه قسمت بر اساس مقیاس پنج نقطه‌ای تکرار زمانی لیکرت اندازه گیری بود. امتیاز هر قسمت از 22 تا 110 متغیر بوده و همچنین نمرات کمتر از 55 ضعیف، بین 55 تا 82/5 متوسط و بالاتر از 82/5 آموزش بالینی قوی محسوب می شد. روایی صوری و محتوایی آن مورد تأیید سه نفر از اساتید دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز قرار گرفت. پرسشنامه اول برای واحد کارآموزی دانشجویان با مربی تازه‌کار و پرسشنامه دوم بر اساس واحد کارآموزی دانشجویان با مربی باتجربه توزیع شد. داده‌ها با استفاده از آزمون‌های تی زوجی و ضریب همبستگی پیرسون با کمک نرم افزار SPSS نسخه 22 تجزیه و تحلیل شدند. سطح معناداری 0/05 در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

در مطالعه حاضر 155 دانشجوی کارشناسی پرستاری شامل 72 پسر (46/5٪) و 83 دختر (53/5٪) با میانگین سنی $24/54 \pm 1/42$ در مقطع کارشناسی از دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز مورد مطالعه قرار گرفتند.

خوشایندی مانند این که مورد غفلت و بی توجهی استادان بالینی قرار گرفته اند را گزارش کردند. در مطالعه صابریان و همکاران (2007) نیز مشخص شد که اغلب استادان ارتباط صمیمی با دانشجویان ندارند.

تأثیر شخصیت و دانش مربی بر کیفیت آموزش بالینی پرستاران امری بدیهی است اما مطالعات محدودی بر تأثیر حضور مربی که تجربه بالینی بیش از پنج سال دارد در مقایسه با مربیان بدون هیچگونه تجربه، بر میزان اضطراب کارآموزان پرستاری که خود عاملی بازدارنده در مسئله آموزش است، وجود ندارد. بنابراین با توجه به موارد یادشده پژوهش حاضر با هدف تعیین میزان تأثیر حضور مربی باتجربه بالینی بر اضطراب کارآموزان پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز در محیط بالینی سال 1397 انجام شد.

روش کار

پژوهش حاضر مطالعه‌ای توصیفی-تحلیلی است که با هدف تعیین میزان تأثیر حضور مربی باتجربه بالینی بیش از پنج سال بر سطح اضطراب کارآموزان پرستاری در سال تحصیلی 1397 انجام شد. جامعه پژوهش شامل کلیه دانشجویان پرستاری بود که هم با مربی تازه کار و هم با مربی باتجربه واحد کارآموزی را گذرانده‌اند. معیارهای ورود به پژوهش رضایت افراد، نداشتن سابقه کار در بالین، نداشتن سابقه بیماری روانی تأیید شده توسط پزشک و معیارهای خروج از پژوهش، عدم تمایل فرد برای ادامه پژوهش بود. اطلاعات آماری افراد با همکاری آموزش دانشکده پرستاری گردآوری شد و افرادی که معیار ورود به مطالعه را داشتند به روش سرشماری ساده شرکت داده شدند. پس از گرفتن تأییدیه‌های لازم، قبل از پر کردن پرسشنامه به مخاطب اطمینان کامل داده شد که اطلاعات کاملاً محرمانه باقی خواهند ماند و افراد در هر بازه زمانی قادر خواهند بود که از مطالعه خارج شوند.

جهت یکسان سازی شرایط برای همه افراد شرکت کننده در پژوهش پرسشنامه اطلاعات جمعیت شناختی و دو پرسشنامه سطح اضطراب آشکار اشیپیل برگر (State-Trait Anxiety Inventory) که در مجموع 20 سؤال در

میانگین نمره اضطراب آشکار دانشجویان با مربی با تجربه 54±50/14 و مربی کم تجربه 51±60/16 به دست آمد. همچنین نتایج با استفاده از آزمون تی زوجی در مقایسه حضور مربی باتجربه و مربی کم تجربه بالینی بر اضطراب کارآموزان پرستاری، ارتباط آماری معناداری نشان داد ($P < 0/0001$).

آزمون همبستگی پیرسون نشان داد که بین هر دو بُعد رفتاری اساتید بالینی کم تجربه با اضطراب دانشجویان ارتباط معکوس و از لحاظ آماری معنی دار وجود دارد (جدول 1).

نتایج نشان داد که رفتارهای آموزش فردی اساتید بالینی کم تجربه از دیدگاه 41/9 درصد واحدهای مورد پژوهش ضعیف و رفتارهای آموزشی حرفه‌ای این اساتید از دیدگاه 43/2 درصد واحدهای مورد پژوهش ضعیف ارزیابی شد. همچنین نمره رفتارهای آموزش فردی اساتید بالینی با تجربه از دیدگاه 41/9 درصد واحدهای مورد پژوهش ضعیف و رفتارهای آموزشی آنان از دیدگاه 43/2 درصد واحدهای مورد پژوهش ضعیف ارزیابی شد.

جدول شماره 1. ارتباط بین رفتارهای آموزشی فردی و حرفه‌ای اساتید بالینی کم تجربه با اضطراب واحدهای مورد پژوهش

Table 1. The relationship between personal and professional educational behaviors of low-experience clinical teachers and anxiety in the studied units

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	r	P-Value
آموزش فردی	155	59/11	13/06	-0/282	<0/0001
آموزش حرفه‌ای	155	59/54	12/53	-0/306	<0/0001
اضطراب	155	57/60	16/51		

ارتباط معکوس و از لحاظ آماری معنی دار وجود دارد (جدول 2)

آزمون همبستگی پیرسون نشان داد که بین هر دو بعد رفتاری اساتید بالینی با تجربه با اضطراب دانشجویان

جدول شماره 2. ارتباط بین رفتارهای آموزشی فردی و حرفه‌ای اساتید بالینی با اضطراب واحدهای مورد پژوهش

Table 2. The relationship between personal and professional educational behaviors of clinical teachers with experience with anxiety of the studied units

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	r	P-Value
آموزش فردی	155	16/66	12/89	-0/302	<0/0001
آموزش حرفه‌ای	155	67/41	13/32	-0/303	<0/0001
اضطراب	155	50/54	14		

این یافته‌ها برخوردار از اساتید بالینی از آگاهی، نگرش و مهارت‌های لازم در دانشکده‌های مورد پژوهش باشد (لطیفی 2007). این در حالی است که وضعیت اضطراب دانشجویان مورد پژوهش با توجه به نمره کسب شده از ابزار بررسی اضطراب اشپیلبرگر در حد متوسط بود. در مطالعه نوروزی و همکاران (2012) با

بحث

بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر رفتارهای آموزشی فردی و حرفه‌ای اساتید بالینی از دیدگاه اغلب دانشجویان شرکت کننده در پژوهش متوسط الی قوی ارزیابی شد. این یافته با نتایج مطالعات لطیفی (1386) و کوک (2005) هم راستاست. به نظر می رسد که علت

آموزشی مدرسین بالینی و اضطراب آشکار دانشجویان پرستاری، ارتباط منفی و معنی داری از نظر آماری وجود داشت (رحیمی 2017). به نظر می رسد مربیان کم تجربه اضطراب بیشتری با توجه به رفتارهای آموزشی فردی و حرفه‌ای در سطح پایین تر نسبت با مربیان با تجربه به دانشجویان پرستاری انتقال می‌دهند.

نتیجه گیری

یافته مهم استخراج شده از پژوهش حاضر وجود نقش مثبت و سازنده مدرسین توانمند بالینی در کاهش اضطراب دانشجویان پرستاری بود. به طوری که مربیان بالینی با تجربه در دانشجویان پرستاری اضطراب کمتری را ایجاد می کردند. پیشنهاد می شود تحقیقات بعدی توجه خود را به تأثیر تقویت رفتارهای آموزشی برانگیزنده اساتید بر کاهش اضطراب دانشجویان و پیامدهای یادگیری معطوف نمایند، همچنین با برگزاری کارگاه های بازآموزی برای مربیان کم تجربه در جهت توانمندسازی هر چه بیشترشان در محیط های بالین بیمارستانی گام برداشت.

قدرانی:

مقاله حاضر برگرفته از پژوهش مصوب در شورای تخصصی پژوهش کمیته تحقیقات دانشجویی و کمیته اخلاق پزشکی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز مورخ 1397/02/08 به کد اخلاق شماره IR.AJUMS.REC.1397.057 است.

نویسندگان مقاله لازم می‌دانند که مراتب تقدیر و تشکر خود را از معاونت محترم پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اهواز، جهت حمایت‌های مالی و نیز کلیه دانشجویانی که صادقانه همکاری نمودند، ابراز نماید.

References:

Abbasi M.2008. Problems of Clinical Education According to Junior and Senior Nursing Students' Viewpoint at Qom Nursing and Midwifery School in

هدف تعیین سطح اضطراب و ارتباط آن با مشخصات جمعیت شناختی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی البرز، یافته‌ها نشان داد 64 درصد از دانشجویان مضطرب بودند (نوروزی 2012). در مطالعه وفایی و همکاران (2013) با هدف تعیین سطح اضطراب و میزان افسردگی و همبستگی آن با شاخص توده بدنی (BMI) در دانشجویان پرستاری، یافته‌ها نشان داد 207 نفر (69/23 درصد) اضطراب نداشتند، 38 نفر (12/70 درصد) دارای اضطراب خفیف بودند، و 50 نفر (16/72 درصد) دارای اضطراب متوسط بودند (وفایی 2013). اما در مطالعه وافیکا و جهاد (2007) میانگین و انحراف معیار اضطراب آشکار دانشجویان پرستاری $46/52 \pm 8/63$ و در مطالعه وایت و همکاران (2006) $42/2 \pm 7/9$ بود که نمرات اضطراب نسبتاً بالایی محسوب می شوند.

یافته‌ها نشان داد میانگین نمره‌ای که اساتید با تجربه از رفتارهای آموزشی فردی و حرفه‌ای از دانشجویان دریافت کردند نسبت به اساتید کم تجربه بیشتر بود. همچنین بین رفتارهای آموزشی فردی و حرفه‌ای اساتید بالینی کم تجربه و با تجربه با اضطراب دانشجویان ارتباط معکوس و معنی دار وجود داشت. در همین راستا مطالعه لطیفی و همکاران نشان داد که بین رفتارهای آموزشی فردی و حرفه‌ای اساتید بالینی و اضطراب دانشجویان ارتباط معکوس و معنی دار وجود دارد که این ارتباط در بُعد فردی قوی تر بود. در مطالعه لاکن و نوربرگ (2005) میزان اضطراب دانشجویان پرستاری به طور قابل ملاحظه‌ای در اثر رفتارهای آموزشی فردی اساتید بالینی شان کاهش یافته بود. نتایج مطالعه رحیمی بشر و همکاران در سال 2017 (که با هدف تعیین ارتباط بین رفتارهای مدرسین بالینی و اضطراب آشکار دانشجویان پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی لاهیجان انجام شد نشان داد اکثر دانشجویان پرستاری 90 نفر) 57/7 درصد) دارای اضطراب خفیف بودند و اغلب آنان 96 نفر (61/6 درصد) وضعیت رفتارهای مدرسین بالینی خود را در حد قوی، ارزیابی نمودند. بین رفتارهای

- relationship with clinical Instructors [PhD Thesis]. Knoxville, TN: The University of Tennessee; 1991: p. 1-161.
- Elcigil A, Yildirim Sari H.2007. Determining problems experienced by student nurses in their work with clinical educators in turkey. *Nurse Education Today*. 27(5): 491-8.
- Gillespie M. Student-teacher connection in clinical nursing education.2002. *J Adv Nurs* 37(6): 566-76.
- Ghasemnegad S M, Barchordary M.2012. Frequency of anxiety and its relation with depression and other individual characteristics in nursing students. *J Holist Nurs Midwifery* 22 (2).
- Hallit, Souheil, Chadia Haddad, Rabih Hallit, Marwan Akel, Sahar Obeid, Georges Haddad, Michel Soufia et al. "Validation of the Hamilton anxiety rating scale and state trait anxiety inventory a and B in Arabic among the Lebanese population." *Clinical Epidemiology and Global Health* 7, no. 3 (2019): 464-470.
- Hosseini M. [Fundamentals of nursing management]. Tehran: Hakim hidaji; 2010. [In Persian]
- Mahmoudifar Y.2009. Field clinical educations in the view of educational instructors and nursing students . *Educ Strategy Med Sci*.2 (1) :5-6. [In Persian]
- Hassanzahraii R, Atashsokhan G, Salehi Sh.2007. Comparison of correlative factors with effective clinical teaching from teacher & student insight. *Iranian Journal in Medical Education*. 7 (2): 249.56. [In Persian]
- Hojat M. Karimyar Jahromi.2014. Evaluation the Impact 2008. *Jmed*,Vol. 2, no.2,pp. :42-47.[In Persian]
- Alavi M, Abedi H.2008. Nursing students' experiences and perceptions of effective instructor in clinical education. *Iranian Journal of Medical Education*,Vol. 7,no. 2,pp. 325-334. [In Persian]
- Amini R, Jouzi M, Moghimian M, Khorasani P.2013. Effect of the educational counseling program by the supervisor on the level of anxiety in bachelor degree nursing students,Vol. 3 *JNE*.2,no .2,pp .1-9.[In Persian]
- Benner P. (1984) From novice to expert. Menlo Park California: Addison-Wesley.
- López-Entrambasaguas OM, Calero-García MJ, Díaz-Meco-Niño AM, Martínez-Linares JM.2019. Quality Assurance in Nursing Education: A Qualitative Study
- Bagheriyeh F, Hemmati Maslakkpak1 M, Hashemloo I.2015. The effects that a peer mentoring program has on anxiety student in clinical environment. *The Journal of Urmia Nursing and Midwifery Faculty*,13(8):648-654.[
- Brown L, Herd K, Humphries G, Paton M.2005. The role of the lecturer in practice placements: what do students think? *Nurse Education in Practice*. 5(2): 84-90.
- Chapman R. Orb A .2001. Coping Strategies in clinical practice: The Nursing Students' Lived experience. *Contemporary Nurse*,Vol. 1,no.11,pp. 95-103.
- Craig MP. Nursing students perceptions of interpersonal

Norman IJ, Redfern S, Bodley D, Holroyd S, Smith C AND White E.1998. The changing emphasis of mental health and learning disability. Nurse education in the UK and ideal models of its future development. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing* . 5 (1): 41-51.

Norouzinia R, Aghabarari M, Karimi M, Sabzmakan L, Mirkarimi M, Khorasani M.2012. Survey of Anxiety Levels and Its Relation to Students Demographic of Alborz University of Medical Sciences. *aumj* .1 (4) :200-206.

Newland J.2007. Reap the benefits of the student-teacher relationship. *The Nurse Practitioner* . 32(4): 6.

Omidvar S, Bakouee F, Salmalian H.2005. Clinical education problems: the viewpoints of midwifery students in babol medical university. *Iranian Journal of Medical Education*, Vol. 5,no.2,pp.15-21.[In Persian]

Ravanipour M, Vanaki Z, Afshar L, Azemian A.2014. The standards of professionalism in nursing: The nursing instructors' experience. *Journal of Evidence-Based Care*,Vol. 4,no.10, pp.27-40. [Persian]

Robertson A, Gibbons P, Carter A.2002. Student and patient perspectives on the interaction between supervisors, students and patients during the clinical teaching experience at a university out-patient clinic: a descriptive pilot study. *Journal of Osteopathic Medicine*. Volume 5, Issue 1, , Pages 8-15

Rosdahl CB, Kowalski MT. Textbook of Basic Nursing. Philadelphia, PA: Lippincott Williams & Wilkins; 2008

of Clinical Education by Instructors on Quality Performance of Nursing Students in Dialysis Ward. *Sci J Hamadan Nurs Midwifery Fac*. 22 (2) :43-51.

Involving Students and Newly Graduated Nurses. *Int J Environ Res Public Health*. 29;17(1). pii: E240. doi: 10.3390/ijerph17010240.

Lobiondo Wood G. & Haber J. (2006) *Nursing Research: Methods, Clinical appraisal and utilization*. 5th Ed. St Louis, Mosby .

Loving G.L. (1993) Competence validation and cognitive flexibility: A theoretical model grounded in nursing education. *Journal of nursing Education* 32: 415-421 .

Locken, T. Norberg, H.2005. Reduced anxiety improves learning ability of nursing students through utilization of mentoring trials. College of nursing brigham young university provo utah. Faculty advisor, sheri p. Palmer.

Latifi S, maghsoodi S, chehrzad M, heydarzadeh A.2007. Survey relationship between clinical faculties' manner or teaching behaviors and nursing students' anxiety from students' view point at Guilan University of Medical Sciences, *J Holist Nurs Midwifery*. 2007; 17 (2) :23-30

Mohsen Pour L, Vanaki Z.2005.Review of Existing barriers to empowerment of nursing students in clinical training. *Iranian Journal of Medical Education* . 5 (14). [In Persian]

Mahat G. (1998) Stress and coping: Junior Baccalaureate Nursing students in clinical setting. *Nursing Forum* 13(1): 11-19.

- Vafaie M, Safavi M, Salehi S.2013. Studying correlation between anxiety, stress, and depression with body mass index (BMI) among nursing students . *MEDICAL SCIENCES*. 23 (2) :154-159
- Saberian M, Hajiaghajani S, Ghafari P, Ghorbani R.2007. Students' Viewpoint about Class Culture in Semnan University of Medical Sciences. *Iran J Med Educ* .7(1): 143-8. [In Persian].
- Webb C, Shakespeare P.2008. Judgements about mentoring relationships in nurse education. *Nurse Educ Today*, Vol.28, no. 5, pp. 563-71.
- White, A. Kanji, N. Ernst, E. et al.2006. Autogenic training to reduce anxiety in nursing students: randomized controlled trial. *Journal of advanced nursing*. 53(6): 729-735.
- Wafika, AS. Jehad, H.2007. Critical thinking, self-esteem and state anxiety of nursing students. *Nurs education today*, Vol. 27, no. 2, pp.162-168.
- Yaghoubinia F, Heydari A, Latifnejad-Roudsari R.2013. Student-educator relationship in clinical nursing education: Qualitative content analysis. *Medical - Surgical Nursing Journal* , Vol.1, no. 2, pp. 63-71. [In Persian]
- Zaighami R, Faseleh M, Jahanmiri S, Ghodsbin F.2004 Nursing students' viewpoints about the problems of clinical teaching. *J Qazvin Univ Med Sci*, Vol. 8, no.1, pp. 51-55. [In Persian]
- Rahnama M, Yaghoubinia F, Firouzkouhi MR, Shahdadi H, Hassanpour Zaveh SR, Shohli Bor O, Siasari AR.2015. Nursing students' experiences of clinical education setting. *Medical - Surgical Nursing Journal* . 4(2): 47-56.
- Rahimibashar M.2017. The Relationship between Clinical Instructors' Behaviors and State Anxiety of Nursing Students in Islamic Azad University of Lahijan City. *Iranian Journal of Nursing Research*, Vol.12, no. 5, pp.1-8. [In Persian]
- Sharif F, Masoumi S.2005. A qualitative study of nursing student experiences of clinical practice. *BMC Nurs*, Vol. 4, no.6, pp. 1-7.
- Shakarami A, Baraz S, Saberipoor B.2018. Comparing actual and preferential viewpoints of nursing students about clinical learning environment in Ahvaz University of Medical Sciences, 2015. *Journal of Clinical Nursing and Midwifery*, Vol.6 , no.4, pp.11-19. [In Persian].
- Siavash-Vahabi Y, Ebadi A, Rahmani R, Tavallaei A, Khatoni A, Tadrissi S, et al.2011. Comparison of status of clinical education in the views of nursing educators and students. *Iranian Quarterly of Education Strategies* .3(4): 179-82. [In Persian]
- Tang FI, Chou SM, Chiang HH.2005. Students' perceptions of effective and ineffective clinical instructors. *J Nurs Educ* .44(4): 187-92.
- Valiee S, Moridi G, Khaledi Sh.2013. Barriers to and Facilitators of Clinical Education from Sanandaj Nursing Students' Viewpoints, 2010-2011. *Preventive Care in Nursing and Midwifery Journal (PCNM)*; 3(1): 64-74.

مجله‌ی توسعه‌ی آموزش جندی‌شاپور
فصلنامه‌ی مرکز مطالعات و توسعه‌ی آموزش علوم پزشکی
سال دوازدهم، شماره 1، بهار 1400

بررسی میزان تأثیر حضور مربی باتجربه بالینی بر اضطراب کارآموزان پرستاری دانشکده پرستاری اهواز در محیط بالینی سال 1397

مهدی نیک صفت: دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.

محمد آدینه*: دانشجوی دکترای پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.

بیان صابری پور: دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.

میلاذ الاسوند: کارشناس علوم آزمایشگاهی، دانشگاه علوم پزشکی دزفول، دزفول، ایران.

داریوش رخ افروز: عضو هیات علمی، آموزش پزشکی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.

چکیده: رفتارهای فردی و حرفه‌ای مربیان بالینی نقش مهمی در شکل‌گیری شخصیت فردی و حرفه‌ای دانشجویان پرستاری ایفا می‌کنند و می‌توانند بر سطح اضطراب دانشجویان نیز تأثیر داشته باشند. مطالعه حاضر با هدف تعیین تأثیر حضور مربی باتجربه بالینی بر اضطراب کارآموزان پرستاری دانشکده پرستاری اهواز در محیط بالینی سال 1397 انجام شد. این مطالعه توصیفی-تحلیلی در میان 155 نفر از دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز که به روش نمونه‌گیری سرشماری انتخاب شده بودند، انجام شد. داده‌های پژوهش با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته و پرسشنامه استاندارد اضطراب اشیپلیبرگر در سال تحصیلی 97 جمع‌آوری گردید و با استفاده از آمار (توصیفی و استنباطی)، آزمون‌های همبستگی پیرسون و تی مستقل مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد میانگین نمره اضطراب آشکار دانشجویان با مربی با تجربه $50/54 \pm 14$ و با مربی کم تجربه $57/60 \pm 16/51$ است. همچنین نتایج با استفاده از آزمون تی زوجی در مقایسه حضور مربی باتجربه و مربی کم تجربه بالینی بر اضطراب کارآموزان پرستاری ارتباط آماری معناداری نشان داد. با توجه به نتایج به دست آمده، مربیان بالینی پرستاری به ویژه مربیان کم تجربه هوشیار باشند که رفتارهای آموزشی آنها به دانشجویان در کنترل اضطراب خود در محیط بالینی کمک می‌کند.

واژگان کلیدی: آموزش پرستاری، رفتارهای آموزشی، محیط بالینی، اضطراب.

***نویسنده مسؤول:** دانشجوی دکترای پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.

Email: mohadineh@gmail.com